

D69 1978

1978, 8. říjen, Praha. - Žádost zasláná prezidentu republiky G. Husákovi o propuštění uvězněného mluvčího Charty 77 Jaroslava Šabaty.

Pane prezidente, soustavně se opakující zásahy československých státních orgánů do elementárních občanských práv vyvrcholily dne 1.10.1978, kdy byl orgány SNB nezákonně zadržen mluvčí Charty 77 dr. Jaroslav Šabata a rozhodnutím okresního prokurátora v Trutnově na něj byla uvalena vazba.¹ Je držen ve věznici MS v Hradci Králové. Tomuto nesmyslnému činu zvuře předcházeli zákroky SNB vůči J. Šabatovi a několika dalším občanům, kteří dne 1.10.1978 navštívili okolí cesty nebo přímo Cestu československo-polského přátelství v Krkonoších, volně přístupnou občanům obou států, a kteří byli přesto bezpečnostními orgány zadrženi a nejméně ve dvou dalších případech odvezeni na oddělení VB v Peci pod Sněžkou. Jeden ze zadržených zde pak byl svědkem toho, jak byl dr. Jaroslav Šabata surově vlečen po chodbě, jak s ním policisté několikrát mrštili proti zdi a pak ho zatáhli do kanceláře, odkud bylo slyšet rány dopadající na člověka, výkřiky dr. Šabaty a jeho protesty proti neoprávněnému násilí.²

Zárok policejních orgánů neměl od samého počátku žádnou oporu v platném právním řádu a utvrzuje nás v přesvědčení, že musíme všemi zákonnými prostředky protestovat proti opakujícím se útokům státních orgánů vůči všem občanům, důsledně trvajícím na svých nezadatelných občanských právech. Akt hrubého násilí proti Jaroslavu Šabatovi si vysvětlujeme jako akt msty za jeho neohrožené a čestné postoje. Jako výsměch principům práva a spravedlnosti se nám proto jeví jeho nynější obvinění z útoku a napadení veřejného činitele podle § 155 odst. 1, písmeno a) a § 156 odst. 2 trestního zákona. Nikdo z lidí, kteří Jaroslava Šabatu znají osobně, neuvěří totiž tvrzení, že tento klidný a rozvážený člověk by se mohl podobného trestného činu dopustit.

Vězněním Jaroslava Šabaty, pro které ostatně nejsou dány žádné zákonné důvody, na sebe berou státní orgány před domácí i světovou veřejností odpovědnost za ty nejzávažnější důsledky. Připomínáme v této souvislosti tragické úmrtí mluvčího Charty 77 prof. dr. Jana Patočky, které bylo v přímé souvislosti s dlouhotrvajícími policejními výslechy, jimž byl neodůvodněně podrobován. Je totiž obecně známo, že dr. Jaroslav Šabata prodělal dva infarkty myokardu a jeho současný zdravotní stav – těžká srdeční ischemie – může delším pobytem ve vězení doznat vážné až nenapravitelné následky.

Žádáme Vás proto, pane prezidente, abyste ze své pravomoci zajistil bezodkladné propuštění dr. Jaroslava Šabaty z vězení a důkladné vyšetření celé záležitosti včetně potrestání viníků napadení dr. Šabaty.

Marta Kubišová, dr. Ladislav Hejránek mluvčí Charty 77

^ čsds, sb. Charta. – strojopis, průpis.

1 Jaroslav Šabata byl zatčen před třetím setkáním signatářů Charty 77 a polského KOR na československo-polských hranicích (srv. D63 z 27. 7. 1978 a D66 z počátku září 1978). Asi 400 policistů zabránilo třem polským delegátům vedeným Piotrem Naimskim a zástupcům Charty 77 dosáhnout Cesty

československo-polského přátelství v Krkonoších. Setkání se měli zúčastnit Jaroslav Šabata, Václav Havel, Rudolf Battěk, Pavel Landovský, Jiří Němec, Jiří Bednář a Tomáš Petřivý. K zákroku došlo vzápětí po skončení varšavské konference představitelů východoevropských zemí o uplatňování lidských práv. O této neuskutečněné schůzce napsal Václav Havel zprávu Československo-polské policejní akce na cestě československo-polského přátelství, datovanou 3. října 1978, která byla publikována nejprve v samizdatu a pak v exilových periodikách. (Srv. Václav Havel, O lidskou identitu, s. 291 n.)

Zatčení Jaroslava Šabaty vyvolalo řadu protestů. O jeho propuštění požádalo prezidenta republiky 30 signatářů Char ty 77, viz Informace o Chartě 77, roč. 1 (1978), č. 12, s. 5-6. Otevřený dopis 52 občanů, především nezávislých socialistů, představitelům Socialistické internacionály, jmenovitě W. Brandtovi, J. Callaghanovi, B. Craximu, B. Kreiskému, F. Mitterrandovi a O. Palmemu viz Informace o Chartě 77, roč. 1 (1978), č. 13, s. 14-15. Přetištěno in Nezávislí socialisté 1977-1979. Samizdatový sborník, s. d., s. 37-41.) Socialistická internacionála reagovala prohlášením odsuzujícím soudní řízení s Jaroslavem Šabatou. Prohlášení podepsali Francois Mitterrand, Filip Gonzáles, Joop den Uyl, Bettino Craxi, Iréne Pétryová a Bernt Carlsson. Tamtéž, s. 43-44.

Prohlášení na obranu J. Šabaty vydal polský Výbor společenské sebeobran (KOR), srv. ÚSD, sb. RFE, pol. blok S-498, 16. 11. 1978. Signatáři Charty 77 usazení ve Vídni, Ivan Binar, Vilém Hejl a Ivan Medek, požádali rakouskou sekci PEN-klubu o podporu. Tamtéž. Dále viz D78 (16. 11. 1978).

2 Při surovém přepadení na oddělení Veřejné bezpečnosti v Peci pod Sněžkou se J. Šabatovi podařilo zničit dokument, který před plánovaným setkáním připravili spolu s Václavem Havlem a Jiřím Němcem na Hrádečku. Slovo k evropské veřejnosti mělo být významným impulsem ke spolupráci a koordinaci občanských iniciativ ve východoevropských zemích a v SSSR. Žádný další exemplář dokumentu se nezachoval. O tom, že Charta 77 o tuto spolupráci usilovala, hovořil J. Šabata v rozhovoru s redaktorem rakouského měsíčníku Extrablatt, viz Informace o Chartě 77, roč. 1 (1978), č. 13, s. 10-13. Státní bezpečnost veškeré kroky vedoucí k mezinárodní koordinaci občanských iniciativ sledovala a znemožňovala.

Plné znění: In: Charta 77. Rok 1978. Samizdatový sborník, s. 82 • Informační materiály č. 31 (prosinec 1978), s. 7-8. Text a komentáře: ÚSD, sb. RFE, pol. blok S-485, S-489, S-495, 3., 5., 7., 12. října 1978. O zatčení J. Šabaty srv. Sdělení VONS č. 41, Informace o Chartě 77, roč. 1 (1978), č. 10, s. 12.